

از گوشه و کنار

۵۰۰ هزار کودک افغان رایگان در ایران تحصیل می‌کنند

معاون وزیر دادگستری و دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک گفت: ایران همواره میزبان چهار میلیون خارجی به‌ویژه افغان بوده است و چهارمیلیون نیز حدود ۵۰۰ هزار نفر از کودکان افغان به‌طور رایگان در ایران تحصیل می‌کنند. محمود عباسی در دیدار با ریناوت وینتر، رئیس کمیته حقوق کودک سازمان ملل متحد در ژنو، با اشاره به برنامه راهبردی جمهوری اسلامی ایران برای ارتقای حقوق کودک در چارچوب برنامه عملی و سند ملی حقوق کودک در بازه زمانی ۱۰ ساله که از سه‌سال قبل آغاز شده است به فعالیت مراجع متناظر استانی حقوق کودک و تشکل‌های مردم‌نهاد فعال در این زمینه اشاره کرد. رئیس مرجع ملی حقوق کودک گفت: جمهوری اسلامی ایران در چهار دهه گذشته همواره میزبان بیش از چهار میلیون اتباع بیگانه به‌ویژه افغانستانی‌ها بوده و هم‌اکنون نیز حدود ۵۰۰ هزار نفر از کودکان افغان به‌طور رایگان در ایران به تحصیل می‌کنند. این در حالی است که کل اتحادیه اروپا حضور چند ۱۰ هزار آواره جنگ‌های سوریه و عراق و منطقه را بر نتافت و آوارگان با دیوار آهنین کشورهای اروپایی مواجه شدند.

آغاز جمع‌آوری امضا برای میثاق نامه هوای پاک

جمع‌آوری امضا برای میثاق نامه هوای پاک از روز سه‌شنبه ۲۱ اسفندماه به‌طور هم‌زمان در ایستگاه مترو میدان ولیعصر (عج)، خانه‌های سلامت و سراهای محله آغاز می‌شود. در این میثاق نامه بر انتظارات مردم از مسئولان دولتی، شورا شهر، شهرداری و خودروسازان برای ارتقای کیفیت سوخت و خودروها، توسعه حمل‌ونقل همگانی تأکید شده و از همه نهادها و مسئولان درخواست شده اجرای قانون هوای پاک را فوری و مصلحتی نکنند. جمع‌آوری امضا برای این میثاق نامه امروز سه‌شنبه از ساعت ۱۵ تا ۲۰ در مراسمی با حضور اعضای شورا شهر در ایوان انتظار میدان ولیعصر (عج) آغاز و به‌طور هم‌زمان در خانه‌های سلامت و سراهای محله انجام خواهد شد و سپس در شبکه‌های اجتماعی ادامه پیدا خواهد کرد. در مراسم ایوان انتظار، علاوه بر گفت‌وگوی اعضای شورای شهر با شهروندان و امضای میثاق نامه هوای پاک، نظرخواهی از مردم در باره کاهش آلودگی هوا، اجرای تئاتر و موسیقی، اهدای جوایز مسابقه عکس «آسمان آبی» انجام خواهد شد. هم‌چنین در حاشیه این مراسم، نمایشگاه عکس «دود ببرد» و میز خدمات سلامت و انجام تست تنفس برقرار خواهد بود.

برنامه نظارت بهداشتی نوزدی با ۳ هزار تیم آغاز شد

معاون فنی مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت گفت: از دوشنبه ۲۰ اسفند حدود ۳ هزار تیم بهداشتی برای نظارت در وقت‌داری و غیرداری (هزار تیم) ایام نوروز بر اماکن عمومی مانند قنادی‌ها، اغذیه‌فروشی‌ها، آرایشگاه‌ها و ... فعال می‌شوند و این نظارت ویژه تا ۲۰ فروردین ادامه دارد. مسکن فرهادی درباره نظارت بهداشتی وزارت بهداشت در ایام نوروز افزود: این تعداد ۴۵۰ تیم بهداشتی در حالت انتظار (آنکال) از ۸ صبح تا ۸ شب آماده‌باش هستند. وی درباره محل‌های سرکشی تیم‌های بهداشتی گفت: همه محل‌هایی که مردم در ایام نوروز حضور خواهند داشت مورد بازرسی تیم‌های بهداشتی قرار می‌گیرد. هر چه به پایان سال نزدیک‌تر می‌شویم، اولویت با شیرینی‌فروشی‌ها و قنادی‌ها و آرایشگاه‌های مردانه و زنانه خواهد بود. وقتی وارد تعطیلات نوروز شویم، هتل‌ها، رستوران‌ها و اماکن بین‌راهی در اولویت قرار می‌گیرند. وقتی هوا گرم شود، استخرها و مراکز تفریحی آبی مورد بازرسی بیشتری قرار می‌گیرند و در روز طبیعت نیز پارک‌ها و تفرجگاه‌ها در اولویت نظارت بهداشتی خواهند بود.

اموال مرداگر مورد تجاوز و دستبرد قرار گیرد، کسی که تحقیر و مجازات می‌شود دستبرد زنده و دزد خواهد بود. در حالی که در ارتباط با زن، مسئله کاملاً بر عکس و این زن است که اگر مورد دستبرد قرار گیرد، خود او مقصر است و مجازات خواهد شد

اجتماعی نیازمند داشتن اطلاعات کامل و آمار دقیق است می‌گوید: «باید تأثیر برخی عوامل مانند عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی را در بروز قتل و همسرکشی جدی گرفت.»

او اشاره می‌کند همسرکشی که در شهرهای مختلف ایران رخ می‌دهد نیاز به بررسی دقیق‌تری دارد: «تحلیل این پدیده نه تنها کهنه‌نگری نیست، بلکه هشدار است جهت پیشگیری از خشونت‌هایی که مانند زخم چرکین حکایت از یکی از ابعاد آسیب‌های اجتماعی دارد. هیچ انسانی قاتل و آزاررسان متولد نمی‌شود و هیچ ازدواجی برای طلاق صورت نمی‌گیرد، اما شرایط اجتماعی مکانیزم‌های محدودکننده و بازدارنده‌ای را تعریف می‌کند که گاه به بحران‌های مدنی و اجتماعی می‌انجامد.» آملی چنین ادامه می‌دهد: «تضادهای طبقاتی و فرهنگی در خانواده‌هایی که در آن‌ها تبعیض و محرومیت وجود دارد اعضای خانواده را به باج‌چالش که با تناقض مواجه می‌کند و موجب قتل‌های ناموسی می‌شود؛ وقتی پدری دچار این توهم می‌شود که یکی از منسوبین نزدیک به دخترش یکی از منسوبین نزدیک به دخترش خود و خانواده‌اش سر دخترا را می‌برد تا مایه عبرت اقوام و طایفه خود شود و این دیدگاه دگم و متحجری است که متأسفانه در برخی از شهرها وجود دارد. و هر روز هم بر تعداد آن افزوده می‌شود.»

صغری کیهان‌نیا روان‌شناس و مشاور خانواده نیز معتقد است به‌رغم همه تغییرات فرهنگی در سال‌های اخیر هنوز هم تعصبات پدران و برادران نسبت به دختران خانواده پابرجاست و موجب قهرزدن جنایات می‌شود. کیهان‌نیا با بیان این‌که با ورود شبکه‌های اجتماعی به زندگی افراد جامعه تا حدود زیادی نهادها و نشانه‌های مبتنی بر غیرت و تعصب افراد جامعه از بین رفته است، تأکید می‌کند: «اما این امر بیشتر در زمینه ازدواج و دوشیزگی صدق می‌کند و تعصبات خانوادگی که منجر به قتل خواهر یا دختری به دست برادرش یا پدرش می‌شد هم‌چنان پابرجاست و هنوز هم این تعصبات قربانی می‌گیرد.

است که در سر سوادی رفتن دارند.

مهم‌ترین دلیل مهاجرت در این سال‌ها عدم اطمینان به آینده است. وقتی ارزش پول ملی هر روز کاهش پیدا می‌کند، بیکاری بیداد می‌کند، گرانی و تورم بسر به فلک می‌گذارد، باید هم جوانان این کشور به فکر رفتن باشند. زمانی خانواده‌ها مخالف مهاجرت فرزندان بودند. هزار بهانه می‌آوردند که جگر گوشه‌شان جلای وطن نکند، اما حالا پدر و مادر حاضر هستند فرش زیر پای خود را بفرروشند و برای پسر یا دخترشان بلیت بخرند و آن‌ها را راهی فرنگ کنند. آن هم زمانی که فاصله ریال و دلار به فاصله جنوب و شمال تهران است.

استعدادها یکی یکی می‌روند و ما فقط نگاه می‌کنیم. شاید در جهان کمتر مسئولانی باشند که چنین خوب به وقایع اجتماعی کشورشان فقط نگاه می‌کنند و کاری نمی‌کنند.

سربلندی او در جامعه می‌شود.»

وقتی قانون هم مقصر است!
در رابطه با مجازات زن شوهرداری که مرتکب خطایی شده قانون چه می‌گوید؟

پرواضح است که از لحاظ قانونی وضع بدتر است. در ماده ۶۳۰ قانون اساسی آمده است: «هرگاه مرد همسر خود را در حال زنا یا مرد اجنبی مشاهده کند و علم به تمکین زن داشته باشد می‌تواند در همان حال آن‌را به قتل برساند و در صورتی که زن مکره (مجبور) باشد فقط می‌تواند مرد را به قتل برساند.»

به علت بافت سنتی و مردسالارانه جامعه و ناکارآمدی قانون مجازات، مردانی که تصور خیانت دیدگی دارند، خودشان را محق می‌دانند مجازات زن خاخی را شخصا و بدون توسل به قانون و حمایت و پشتیبانی سنت و عرف اجرا کنند، آن‌ها از اجرای قانون واهمه ندارند، پدران قاتل بنا به ماده ۲۲۰ قانون مجازات اسلامی در صورت قتل فرزندان به پرداخت دیه و تعزیر محکوم می‌شوند و همسران و برادران قاتل نیز اگر شاکی خصوصی نداشته یا اولیادم از قصاص نفس او عبور کرده باشند، طبق ماده ۶۱۲ قانون مجازات اسلامی، به علت اخلال در نظم و صیانت و امنیت جامعه، فقط به سه تا ده سال حبس محکوم می‌شوند.

احمد آملی حقوق‌دان اضافه می‌کند: «قوانین مادستوراتی در مورد قتل عمد دارد یعنی برای اثبات قتل عمد فرد باید مادگی قبلی داشته باشد و از سلاح قتل‌آلود استفاده کند. قتل‌هایی که ناشی از عصبیت و فشارهای زیاد است اکثر اشیاء عمد محسوب می‌شوند و قانون راجع به این موارد به صورت یکسان نظر داده است. فقط در مورد مرد گفته‌اند اگر زن خود را در حین ارتکاب عمل جنسی یا مرد دیگری ببیند می‌تواند او را به قتل برساند. پس این احتمال وجود دارد که چون پس ذهن مرد این ذهنیت هست که اگر زنم خیانت کند می‌توانم او را به قتل برسانم جسورانه‌تر مرتکب قتل شود.» به‌لور شهین محمدی فعال حقوق زنان، در چنین جامعه‌ای با چنین قوانینی جایگاهی برای اراده و خواست زن تعریف نشده و زن مانند یک کالا (مال کنسی) به حساب می‌آید. «سایر اموال مرداگر مورد تجاوز و دستبرد قرار گیرد، کسی که تحقیر و مجازات می‌شود دستبرد زنده و دزد خواهد بود. در حالی که در ارتباط با زن، مسئله کاملاً برعکس و این زن است که اگر مورد دستبرد قرار گیرد، خود او مقصر است و مجازات خواهد شد. در جوامع سنتی، مجازات مرگ زن در بسیاری موارد مایه افتخار صاحب او (مرد) به شمار می‌رود.»

زن کشی

یک پدیده فرهنگی است!
احمد آملی حقوق‌دان، با اشاره به این‌که بررسی دقیق هر پدیده و آسیب

فرآوانی قتل‌های ناموسی سرسام‌آور است؛ بر اساس آمارهایی که قوه قضائیه و پلیس اعلام می‌کنند قتل‌های خانوادگی در ایران، در صدر جنایات هائ قرار دارد و از هر هفت قتل، یک قتل ناموسی است! ۳۱ درصد قربانیان از سوی بستگان‌شان به قتل می‌رسند. در واقع، افراد با قتل ناموسی می‌خواهند بار بیختن خون، آن‌ها را که «یک‌ننگ» می‌پندارند، پاک کنند. بر اساس تفکری که در بخشی از فرهنگ ایرانیان ریشه دوانده، اگر خواهی عملی انجام دهد که ننگ خانواده تلقی شود، بر ادوی مجاز است برای پاک کردن این ننگ، خواهرش را به قتل برساند.

وقتی پدری دچار این توهم می‌شود که یکی از منسوبین نزدیک به دخترش دست‌درازی کرده، برای حفظ آبروی خود و خانواده‌اش سر دخترا را می‌برد تا مایه عبرت اقوام و طایفه خود شود

تأمین معاش و دفاع در برابر ناملایمات و تهاجم دیگران حرف اول را می‌زند و این قدرت و نیروی جسمانی هم‌به‌مرد تعلق دارد. در زن بیشتر به حاشیه رانده و منزوی می‌شود. به همین دلیل در جوامع سنتی، زن وابسته به مرد است. این وابستگی در روندی اجتماعی منجر به نوعی بردگی شده است. به‌طوری‌که کل وجود زن حتی زندگی او در اختیار مرد است و مرد در ارتباط با سر نوشت زن حق تصمیم‌گیری دارد. عرف جامعه عشیره‌ای و سنتی این را نوعی شجاعت و غیرت و عدول از آن را نوعی بی‌لیاقتی و بی‌غیرتی می‌دانند.» محمدی توضیح می‌دهد که در عرف منطقه ناموس و ناموس‌پرستی مدام تقویت می‌شود. در این نگاه ناموس‌پرستی، زن ناموس مرد است و کل وجود مرد در نوع محافظتی آن تعریف می‌شود. عدول از آن نیز بی‌شرقی و بی‌ناموسی است و منجر به طرد مرد و تحقیر او در جامعه می‌شود. برعکس، حفاظت و صیانت از آن شهامت و افتخار است، شجاعت و غیرت مرد را بیان می‌کند و مایه

از دواج هم چنان دوشیزه بوده است. **قتل ناموسی چیست؟**
تعریفی که می‌توان از این نوع قتل داشت احتمالاً باید چنین باشد: مردان خونی و خویشاوند، یکی از افراد موث خانواده خود، اعم از خواهر، دختر، مادر، همسر و ... را به دلایل مختلفی مانند شبهه داشتن رابطه نامشروع، انتشار شایعه در خصوص آن یا هر دلیل دیگری به قتل برسانند تا به خیال خود ننگ و رسوایی به وجود آمده را از دامان خانواده، فامیل و جامعه پاک کنند. به همین دلیل، قتل ناموسی جرمی علیه زنان است و مقتول زنی است که ننگی به بار آورده و باید از صحنه روزگار محو شود تا آبروی ریخته شده ترمیم شود.

در جامعه مردسالاری که خشونت علیه زن نمادی از غیرت و مردانگی است، مسلمان‌چیزی جز ضرب و شتم، حقرات و در نهایت قتل نصیب یک زن نخواهد شد. دختران جوانی که در معرض خشونت‌های کلامی، رفتاری و فیزیکی برادر و پدر قرار می‌گیرند حق هیچ اعتراضی ندارند و اگر واکنشی نشان دهند به حکم برادر و پدر به قتل رسیده یا مورد ضرب و شتم قرار می‌گیرند یا در نهایت خودکشی می‌کنند.

قاتل نیست، قهرمان است!
وقتی دختری به دست پدرش کشته می‌شود اگر مادر و برادر و اولیای دم پیگیر قضیه نباشند در خود بینانه‌ترین حالت فقط به لحاظ عمومی دادگاهی تشکیل شده و مجازاتی بسیار سبک برای پدر و نظر گرفته می‌شود. ممکن هم هست هیچ مجازاتی اتفاق نیافتد و

او آزاد شود. در مناطق غربی کشور هنوز که تحت تأثیر و فشار سنت‌های قبیله‌ای و عشیره‌ای زندگی می‌کنند، برای دختران و زنان هیچ نوع آزادی که در شان یک انسان است قائل نیستند. دختران در این خانواده‌ها تابع محض پدر و عمو و پدربزرگ و مردان فامیل هستند و اینان حق تسلط بر دختر دارند تا حدی که جان دختر در دست آنان است. در این خانواده‌ها حتی اگر قتل به دست عمو صورت بگیرد یا به دست برادر، پدر که ولی دم است شکایت یا خونخواهی نمی‌کنند و به همین دلیل کسی که مرتکب قتل شده است از مجازات معاف می‌شود. در مورد قتل‌های ناموسی، قساوت و نفرت به وضوح دیده می‌شود. در جوامعی که این قتل‌ها ارزش محسوب می‌شوند، کسی که لکه ننگ خانواده و قبیله را از بین ببرد قهرمان و ناجی است؛ در این جوامع ارزشی که برای ناموس زن قاتل هستند هم جنبه شخصی دارد و هم سوویه جمعی؛ یعنی اگر یک زن کاری کند که شرف و آبروی خدشده‌اش شود، نه تنها باعث بی‌آبرویی خودش شده بلکه باعث خدشه‌دار شدن سرمایه جمعی هم شده و اعضای خانواده و فامیل در پی لکه‌دار شدن آبروی‌شان، خود را محق می‌دانند که زن را از میان بردارند. شهین محمدی، زن کردی که خود فعال در زمینه حقوق زنان است به شاخصه‌هایی مانند اندیشه «یکی مال دیگری» اشاره می‌کند: «نوع زندگی عشیره‌ای و روستاشینی که در آن قدرت و توان جسمانی در

اینها سه برادر بودند که در خانه پدر بزرگ و نزد عموها بزرگ شده بودند. چون پدرشان خیلی زود از دنیا رفته بود و خانواده پدری آن‌ها را از مادر گرفته و مادر را بیرون کرده بودند. مادرشان به ناچار پس از مدتی از دواج کرده بود. این داستان مال بیست سال پیش است. اما این سه برادر وقتی می‌فهمند مادرشان مدتی پس از فوت پدر، از دواج کرده، نمی‌توانند این توهم را تاب بیاورند و پس از گذشت بیست سال از ماجرا، مادر را پیدا می‌کنند و با سر بریده‌اش که نشان اعاده شرف و ناموس‌شان بود، به روستای خود بازمی‌گردند. باین کار حالا پسرها می‌توانند سرشان را بالا بگیرند و البته که هیچ مرجع قضایی نیز پیگیر ماجرا نمی‌شود. این رسم اغلب طایفه‌های غرب و جنوب کشور است. داستان دیگری می‌خواهید؟ دخترک چهار ماه پس از ازدواجش، طلاق داده می‌شود. می‌گویم طلاق داده می‌شود چون خانواده شوهر پس از ازدواج می‌فهمند پسرشان مشکلات جسمی دارد و ناگزیر دختر بر او بر می‌گرداند. در حالی که هنوز دختر ۱۸ ساله است و خواستگاری هم دارد. این بار می‌خواهد خودش انتخاب کند. اما پدر این گستاخی را بر نمی‌تابد و نیمه‌شب سر دختر را می‌برد و روی سینه‌اش می‌گذارد. در پزشکی قانونی مشخص می‌شود این دختر با وجود

آذر فخری

بیته حق هم داشتند. در شرایطی که آدمی برای یک ساعت بعد خود هم نمی‌تواند بر نامه بریزد، چگونه می‌شود از فردا فردا حرف زد. آن‌ها نگران بودند. نگران کار، تحصیل و سر بازی. آن‌ها نسل‌های قبل از خود را دیده‌اند. نسل‌هایی که درگیر یک لقمه نان هستند. نانی که این روزها ساخت در می‌آید. آن‌ها نگران بودند اما به نظر می‌رسد کسی نگران فرزندان این کشور نیست. کسانی که حاضر هستند برای رسیدن به آرامش فکری و ثبات اقتصادی، صابون مهاجرت را به تن بمانند و غربت‌نشین بشوند. استعدادهایی که قرار است در خارج از مرزهای ایران کار کنند.

جوانان می‌روند؛ مسئولان نگاه می‌کنند!

البته حق هم داشتند. در شرایطی که آدمی برای یک ساعت بعد خود هم نمی‌تواند بر نامه بریزد، چگونه می‌شود از فردا فردا حرف زد. آن‌ها نگران بودند. نگران کار، تحصیل و سر بازی. آن‌ها نسل‌های قبل از خود را دیده‌اند. نسل‌هایی که درگیر یک لقمه نان هستند. نانی که این روزها ساخت در می‌آید. آن‌ها نگران بودند اما به نظر می‌رسد کسی نگران فرزندان این کشور نیست. کسانی که حاضر هستند برای رسیدن به آرامش فکری و ثبات اقتصادی، صابون مهاجرت را به تن بمانند و غربت‌نشین بشوند. استعدادهایی که قرار است در خارج از مرزهای ایران کار کنند.

یادداشت

آسبه و بسی

چند جوان که به نظر می‌رسد تازه وارد دانشگاه شده‌اند، حلقه‌ای تشکیل داده بودند و داشتند از آینده حرف می‌زدند. شاه‌بیت کلام آن‌ها هم رفتن بود. رفتن از ایران و تحصیل در خارج از کشور. هیچ کدام از آن‌ها از کار و ادامه تحصیل در ایران حرف نمی‌زدند. یکی از رفتن به سوئد می‌گفت و دیگری از کانادا. یکی از تجربیات مهاجرت خانواده‌اش به آمریکا می‌گفت و آن یکی از شرایط عالی کار در قطر. گویی آن‌ها در آینده‌شان جای برای ایران نداشتند.